

Лектор
Мила Барјактаревих

Превод резимеа
Миомира Бранковић

Насловна сирана
Никола Костандиновић

Илустрација на насловној сирани:
Чедомиљ Павловић - Бојацић
„Деца”, око 1911. године
Из књиге Предраг Михајловић Циле и Миломир Милић
„Сјоменар 1904-1914”, Крагујевац 1996.

Штампа:
„Чигоја - Штампa”, Београд, Студентски трг 15
e-mail: chigoja@eunet.yu

Ослобођено пореза на промет мишљењем министарства за науку и технологију СР Србије бр. 413-00-419/94-01 од 14. јуна 1994. године.

САДРЖАЈ CONTENTS

Студије

Essays

- Милчо Лалков, *Трновска конституција и почетак бугарске политичке модернизације* 7
Milčo Lalkov, *Trnovo Constitution and Beginning of Bulgarian Political Modernization*
- Андреј Митровић, *Односи између политичке, војне и економске моћи на Балкану у Првом светском рату - Пример Србије* 16
Andrej Mitrović, *Relations Between the Political, Military and Economic Power in the Balkans in World War I – The Case of Serbia –*
- Мирослав Јовановић, *Слика „други”: руске избеглице у земљама Балкана (1920–1940)* 33
Miroslav Jovanović, *Image of „The Other”: Russian Refugees in Balkan States (1920–1940)*

Из истраживања

Researches

- Светлана Стефановић, *„Женски покрет” о проблему брака, слободне љубави, сексуалног васпитања, просветности и контроле рађања* 66
Svetlana Stefanović, *„Ženski pokret” About Marriage; Free Love Sex Education, Prostitution and Birth Control*
- Ранка Гашић, *Српски масони између два светска рата као друштвена група* 85
Ranka Gašić, *Serbian Freemasons as a Social Group Between Two World Wars*
- Зоран Јањетовић, *О ширењу земљопоседа војвођанских Немаца између два светска рата* 101
Zoran Janjetović, *Expansion of Land Estates of Germans Living in Vojvodina Between Two World Wars*

Баштине

Heritages

Љубодраг Димић – Ђорђе Борозан, *Извештаји Министарства унутрашњих дела о злочину и терору на Косову, Метохији и Западној Македонији* 113

Ljubodrag Dimić – Đorđe Borozan, *Ministry of Interiors' Report on the Crimes and Terror on Kosovo, Metohija and Western Macedonia*

Дискусије

Discussion

Миле Бјелајац, *Улога учбеника у епохама националне интеграције XIX и почетком XX века код Срба* 124

О идејама и књигама

On Ideas and Books

Латинка Перовић, *Српско друштво у сећањима* 132

Мирослав Јовановић, *Југославија, рејарације, пројаганда, свакодневица, реклама, дејинство... (неколико новијих наслова савремене бугарске историографије)* 136

Списак сарадника 149

List of Participants

СТУДИЈЕ ESSAYS

Милчо Лалков

УДК 342(497.2)(091)

Трновска конструкција и почетак бугарске политичке модернизације

АПСТРАКТ: Чланак је посвећен улогама Трновске конституције на развој политичке модернизације и политичке културе у кнежевини Буџарској.

Историјски је утврђена чињеница, да у настанку нације и национализма као политичке доктрине „несумњиво и без суштинских изузетака учествују три основна фактора – политичка револуција, индустријски преврат и институционална модернизација”.¹ Бугарска нација, формирана током тридесетих и четрдесетих година XIX века, није чинила изузетак у односу на ту законитост. До стварања сопствене државе она је живела у згуснутом историјском времену, грчевима политичке револуције и обновитељским почецима индустријске револуције. Осим тога – у епохи бугарског препорода, од средине XVIII века до ослобођења после Руско-турског рата 1877–1878. године, модернизација друштва са обе стране Балкана већ је постигла неке несумњиве резултате, упркос непостојању сопствене државности.

После стварања бугарске државе, решењем Берлинског конгреса у лето 1878. године, домаћи политичари тежили су убрзаној модернизацији. Бугарско друштво је постепено трасирало правац будућег развоја, енергично одбацујући дотадашње османске политичке и привредне структуре. После 1878–1879. године, слободна Бугарска тражи сопствени идентитет као држава. Од смера којим ће кренути зависило је њено снажење, напредак бугарске нације. То снажење, тај напредак, везан је за модернизацију бугарског друштва, његово убрзано приближавање савременој, развијеној Европи. Као и током деценија бугарског препорода тако и сада, државници, читава политичка, привредна и културна елита, снажно осећају разлику између стања у коме се налази новоос-

1 А. Паятев, *Рицар или чудовице. Из историјског погледа на модерну национализам*, Софија 1993, 20.